

Anmälan mot Länsstyrelsen i Stockholms län angående handläggningen av en anmälan från en anhörig till körkortshavare om behov av omprövning av körkortsinnehav

---

Anmälan

AA klagade i en anmälan till JO på Länsstyrelsen i Stockholms län. Klagomålen avsåg handläggningen av ett körkortsärende. Av anmälan framgick bl.a. följande. AA:s mor är 79 år gammal och har de senaste åren blivit alltmer förvirrad samt lider därutöver av andra sjukdomstillstånd. Hon har regelbunden tillsyn av hemtjänsten. Problemet är att hon har körkort och disponerar en bil trots att hon inte alls har insikt om sin olämplighet som bilförare. AA har anmält detta till länsstyrelsen som dock vägrat utreda saken om inte en anmälan från läkare eller polis ges in. Till anmälan fogade AA den e-postkorrespondens han haft med länsstyrelsen.

Av den till anmälan fogade e-postkorrespondensen framgick att AA vände sig till länsstyrelsen i egenskap av son till körkortshavaren. När sedan länsstyrelsen hänvisade till att länsstyrelsen inte kunde påbörja en utredning av moderns körkortsinnehav om inte en anmälan från läkare eller polis kom in, upplyste AA att han själv är legitimerad läkare.

Utredning

Länsstyrelsen i Stockholms län anmodades att göra en utredning och yttra sig över vad som framförts i AA:s anmälan till JO. E-postkorrespondensen bifogades.

Länsöverdirektören BB gav in länsstyrelsens yttrande av vilket i huvudsak framgick följande.

Av 10 kap 2 § körkortslagen (1998:488) samt av 5 kap 2 § körkortsförordningen (1998:980) framgår att om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att denne av medicinska skäl är uppenbart olämplig att ha körkort, ska läkaren anmäla det till länsstyrelsen som ska utreda frågan.

AA har genom e-postmeddelande gjort en anmälan om att hans mor är olämplig som bilförare.

Länsstyrelsen har svarat AA att det krävs en skriftlig anmälan från polis eller behandlande läkare för att länsstyrelsen ska utreda moderns lämplighet att ha körkort.

AA har uppgivit att han är legitimerad läkare men att han inte har någon patientrelation till sin mor och är därmed, enligt länsstyrelsen, i detta sammanhang anhörig snarare än läkare som åsyftas i 10 kap 2 § körkortslagen. Anmälan har dessutom inkommit med e-post och saknar därför en personlig underskrift vilket gör det svårt att säkerställa vem som är avsändare.

Länsstyrelsen borde dock ha valt att diarieföra anmälan och sedan meddela att ärendet behöver kompletteras med en undertecknad anmälan, lämpligen utfärdad av behandlande läkare, och om inte begärd komplettering inkommit inom skälig tid, överväga annan lämplig åtgärd.

Länsstyrelsen kommer att se över sina rutiner för hantering av ärenden enligt de aktuella bestämmelserna.

AA, som gavs möjlighet att kommentera yttrandet, hördes inte av.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 3 § körkortslagen (1998:488) ska ett körkort återkallas bl.a. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att köra ett körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafik-säkerhetssynpunkt inte längre bör ha körkort. Bestämmelsen är avsedd för bl.a. hög ålder och alkoholism. Enligt 7 kap. 2 § andra stycket körkortslagen prövar länsstyrelsen ärenden om körkortsingripande. Av 5 kap. 2 § första stycket körkortsförordningen (1998:980) framgår att om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att inneha körkort, ska länsstyrelsen skyndsamt utreda dennes lämplighet. Länsstyrelsen ska således ex officio ta ställning till om uppgifter som kommer in föranleder ett ingripande.

Vägverket har utfärdat föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort m.m. Av 10 kap. i den senaste lydelsen av dessa föreskrifter (VVFS 2008:166), liksom av tidigare föreskrifter, framgår att demens och andra kognitiva störningar utgör hinder för körkortsinnehav. Vid lindrig demens kan dock innehav i vissa fall medges. Till 10 kap. 6 § har Vägverket även gett det allmänna rådet att vid lindrig demens med minnesstörning, där demensutveckling kan misstänkas, bör villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras minst en gång om året.

Bedömning

Anhöriga till körkortshavare torde i allmänhet ha goda förutsättningar och dessutom många gånger vara de första att upptäcka förändringar i körkortshavarens hälsa. Om körkortshavaren har bristande insikt om sin hälsa eller eventuella sjukdomar, torde det vara värdefullt för länsstyrelsen att genom anhöriga få kännedom om körkortsinnehav som kan ifrågasättas. Jag har förståelse för bedömningen att uppgifterna i detta ärende inte kunde anses komma från en läkare i körkortslagens mening. Uppgifterna från AA var emellertid av sådan beskaffenhet att de borde ha föranlett någon form av åtgärd, inte minst med tanke på uppgiftslämnarens medicinska sakkunskap. Som länsstyrelsen själv uppgett i sitt svar till JO skulle ett ärende därför ha påbörjats.